

Η ΑΠΟΘΑΜΜΕΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑ

ΕΙΣ μίαν ποιητικὴν καὶ κατάσκιον φάραγγα τῶν ὁρέων τοῦ Πόρου, ὅπου ἐν μέσῳ τῶν πυκνοφύτων πευκῶνων γέροντες πλάτανοι διαχέουσι τὰ ψιθυρίσματα τῶν θροούντων φυλλωμάτων των, ἐν ἔρημικόν μοναστήριον ἀνυψοῖ τοὺς λευκοὺς τοίχους του διεγείρον μακρόθεν εἰς τὴν ψυχὴν συναισθήματα γαλήνης καὶ ἀπομονώσεως.

Πλησίον τῶν ἡμαυρωμένων κορμῶν, ὑπὸ τὰς πυκνάς σκιάς τῶν χλωρῶν πευκῶνων, μία διαυγής καὶ κρυσταλλώδης πηγὴ ἀναβρύει καὶ κελαρύζει πρὸς τὸ βάθος, βρέχουσα τὰς γηραιάς ρίζας καὶ ζωογονοῦσα τὰς πρασίλους πόας τῶν ὑπωρείων.

Κάτωθεν ὁ Σαρωνικὸς ἀπλώνει τὰς γλαυκότητας καὶ τὰ μειδιάματά του, ἀπέναντι δὲ τὰ κατάφυτα ὄρη τῆς Τροιζηνίας ἐκτείνουσιν ἀκανονίστους σκιεράς κορυφογραμμὰς μέχρι τῶν κυανῶν τοῦ ὀρίζοντος περάτων.

Ὅσοι διήλθετέ ποτε τῆς μικρᾶς νήσου τοῦ Σαρωνικοῦ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴ ἐπεσκέφθητε ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ ἤκούσατε περὶ τοῦ ποιητικοῦ Μοναστηρίου.

Ἐκεῖ μιαν ἡμέραν γέρων μοναχὸς μοῦ ἔδειξεν εἰς τὸ βάθος τοῦ ἐκκλησιδίου ωραίαν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ εἶτα μὲ ὠδήγησε πρὸ λευκοῦ μαρμάρου τῆς μικρᾶς πλακοστρώτου αὐλῆς.

— Ἐδῶ κοιμᾶται αὐτὴ ἡ Παναγία εἶπε.

Ἐκυψα καὶ ἀνέγνωσα ἡμίσεεστα

Ad Arcia Cecoli
angelo in forme umano
ἄγγελος ἐν μορφῇ ἀνθρώπου !....

*
* *

Ἡ παράδοσις διέσωσε εἰς τοῦ χρόνου τὴν πάροδον τὸ

μελαγχολικόν εἰδύλλιον, καὶ ὁ χρωστήρ τοῦ πόνου καὶ τῆς τέχνης παρέδωκε εἰς τὸ φῶς ὅ,τι οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐπανίδῃ πλέον.

Μίαν ἡμέραν, πρὸ χρόνων πολλῶν, εἰς γέρων μετὰ ὠραίας ὠχρᾶς νεάνιδος ἔφθασαν εἰς τὴν νῆσον τῶν πεύκων καὶ ἐστάθησαν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας πρὸς ἀναψυχήν.

Ἐγνώσθη ὅτι τὸ δυστυχὲς παιδίον—ἦτο σχεδὸν παιδίον—ἐπασχεν ἐκ τῆς νόσου ἐκείνης ἣτις δὲν συγχωρεῖ, καὶ ὁ πατρικὸς πόνος περιέφερε τὸ προσφιλὲς ἄνθος, ὁσημέραι μαραινόμενον, ἀνά τῆς Μεσογείου τὰς θαλπεράς ἀκτάς, ὅπου ἥλιος καὶ ἄνθη, ἀγωνιζόμενος νὰ ὑποκλέψῃ μερικὰς ἡμέρας καὶ νὰ συγκρατήσῃ ἐπ' ὀλίγον ἔτι τὸ καμπτόμενον στέλεχος.

Ἡ ὁδὸς τοῦ περιπάτου τοὺς ἔφερε κατὰ τύχην πρὸ τῆς ὠραίας φάραγγος καὶ τῆς μικρᾶς μονῆς, τόσον δὲ ἡ ψυχὴ τῆς νέας ἐθέλχθη ἐκ τῆς μαγευτικῆς ἐκείνης φύσεως ὥστε τὴν ἐξέλεξε καὶ ὡς ὕστατον καταφύγιόν της καὶ ἡ καρδιά τοῦ πατρὸς, πάντοτε ἀκούραστος κατόπιν τῆς ἀπατηλῆς ἐλπίδος, ἠθέλησε νὰ ἐλπίσῃ πάλιν, καὶ ἤλπισε.

ὑπὸ τὴν στέγην τῆς φιλοξένου μονῆς, ὑπὸ τὸν θροῦν τῶν ὕψηλων πλατάνων καὶ τοὺς στεναγμοὺς τῶν πρασίνων πεύκων, ἡ πάλη τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλπίδος κατὰ τοῦ εἰμαρμένου θανάτου, ἐξειλίχθη μέχρι τοῦ ὕστατου ὁρίου της.

Μίαν ἡμέραν ὁμοίως τὸ ἄνθος ἐφυλλορρόησε.

Καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὰς λευκὰς πλάκας τῆς αὐλῆς τῆς μονῆς, ἤνοιξαν τὸ χῶμα, καὶ ἔκρυσαν τὸ ἀνέραστον τῆς παρθένου σῶμα, μὲ λευκὰ ἄνθη ἀγνεύας περὶ τὸ ἀφίλητον μέτωπον.

Πλὴν τοῦ πατρὸς ἡ ὁδὴν ἐκράτησεν ἐπὶ τῆς ὁθόνης τοὺς χαρακτῆρας τῆς περικαλλοῦς νεκρᾶς, καὶ ὁ πονῶν χρωστήρ ἐθώπευσεν εἰς θωπείας φιλημάτων καὶ ἀρμονίας θρήνων τὸ φίλτατον πρόσωπον.

Παρωμοίωσε τὸ παράπονον τῆς μαραινθείσης παρθενίας καὶ νεότητος πρὸς τὸν θρήνον τῆς ἀλλῆς μεγάλης Παρθένου, τῆς ἀνεράστου καὶ μαρτυρικῆς Μητρός, ἣτις ἐπλήρωσε τοὺς αἰῶνας διὰ τοῦ ὕψηλοῦ ἔπους τῆς ὁδύνης της.

Ἐδωσεν εἰς τὴν ἀγαπημένην μορφήν τὸ στέμμα καὶ τὴν πορφύραν τῆς Θεομήτορος, τὴν περιέβαλε τὸν χρυσοῦν τῶν ἁγιοτήτων φωτοστέφανον, καὶ κάτωθεν τῆς εἰκόνης ἀπεικόνισε τὴν λευκὴν μονήν, τοὺς γέροντας πλατάνους καὶ τὴν ποιητικὴν πηγὴν, ὅπου ἤρχοντο ν' ἀναπαυθῶσι καὶ νὰ ὀνειροπολήσωσιν, ἔπειτα ἀφιέρωσε τὴν εἰκόνα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἔκτοτε κάνεις δὲν τὸν ἐπανεῖδε πλέον.

Τίς οἶδεν εἰς ποῖαν ἄγνωστον ἀκτὴν, εἰς ποῖα μακρυνὰ παράλια θά ἔφερε τὴν ἀπελπισίαν του, ποῖον λησιμονημένον χῶμα θά ἐκάλυψε τὰ βλέφαρά του!

*
* *

Ἡ εἰκὼν μένει ἔτι ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἀριστερᾷ τοῦ νάρθηκος, καὶ θά μένη βεβαίως ἐφ' ὅσον ὀρθοῦται εἰς τὰς κλιτὺς τοῦ Πόρου ἢ μικρὰ λευκὴ μονή.

Τὴν εἶδα εἰς τὰς ἐκλειπούσας ἀκτῖνας μιᾶς δύσεως, αἵτινες διολισθαίνουσαι διὰ τῶν χρωματιστῶν ὑελοθυρίδων ἐφώτιζον τὴν λευκὴν καὶ ὠχρὰν τῆς μορφῇ.

Ἡ σκιά τῶν πτερυγίων τοῦ θανάτου ἔχει ἐπιχύση ἐπὶ τῆς παρθενικῆς ἐκείνης φυσιογνωμίας τὰς γλυκύτητας τῶν ὑπεργείων ἰδανικῶν καὶ τὰς μυστηριώδεις αἰθεριότητας τοῦ θεοῦ καὶ ὑπερανθρώπου.

Εἶνε ἡ φανταστικὴ γυνή, ἡ ἰδεώδης παρθέος, τὴν ὁποῖαν ἡ νοσταλγικὴ τοῦ ὄνειροπόλου ψυχὴ ἀναζητεῖ, τὴν ὁποῖαν ἡ ἀνήσυχος φαντασία τοῦ ἐξιδανικευμένου πνεύματος, τοῦ πανταχόθεν πληγωνομένου ὑπὸ τῆς ὕλης, μαντεύει καὶ ἀναμένει.

Ἔμεινα, ἐνθυμοῦμαι, τότε ἐπὶ μακρὸν πρὸ τῆς εἰκόνης ἀφηρημένος, ἀκίνητος...

... Καὶ τὰ χεῖλη ἐκεῖνα τὰ ἀδρότατα ἐκλείσθησαν ἀφίλητα, δὲν ἐφρίκλασαν τὸν σπασμὸν τῶν φιλημάτων, δὲν ἐτραύλισαν τοὺς λόγους οἵτινες συγχέονται καὶ σβύνουσιν ἐκ τῆς παραχῆς!

Οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοί, οἱ μελανοὶ τῆς Ἰσπανίδος ὀφθαλμοί, δὲν ἀνέλαμψαν εἰς περιπάθειαν, δὲν ὑγράνθησαν εἰς ἐκστάσεις καὶ τρυφερότητας ἐρώτων, οὔτε ἠρυθρίασε τὸ ἄγνωστον πρόσωπον ὑπὸ ταρακτικὰ βλέμματα καὶ λόγους γλυκυτάτους ὑμεναίων καὶ ἡμέρων...

Εἶχον πάντοτε πρὸ αὐτῶν τὸ φάσμα τοῦ τέλους, τὴν ἀγωνίαν τοῦ ὑστάτου ψυχωρραγήματος, καὶ φιλήματα ἀνέμειναν τὰ ὕστατα, τῶν πατρικῶν χειλέων, καὶ τῶν ἀγνώστων, οἵτινες θά ἡλέουν τὸν πρῶτον θάνατον τοῦ ἔαρος καὶ τῆς καλλονῆς.

... Κοιμᾶται αἰωνίως ὑπὸ τὰς λευκὰς πλάκας τῆς ἐρημικῆς μονῆς ἢ λευκῆ παρθένος, ἢ ὠχρὰ Παναγία!!!...

Ἐπὶ τῆς ἀφώνου πλακῶς ἐπτερυγίσαν εἰς τὸν ἀέρα οἱ ῥεμβασμοί μου, ἐκατηφίασεν ἡ ψυχὴ μου εἰς τὴν μελαγχολικὴν σου ἀνάμνησιν, ὦ ὠραία!

Εἰς ἐν ράκος τῆς ζωῆς μου τὸ ὁποῖον ἄφησα ἐκεῖ κάτω εἰς τοῦ ἡσυχίου νησιδίου τὰς ἀκτὰς, συνύφαναν τὴν νοσταλ-

γικήν σου ὀπτασίαν τὰ περιπαθῇ σου μνημέσυνα, ἐπλήρωσε
τὰ ὄνειρά μου, καὶ συνέπλεξε τὴν πλανωμένην ψυχὴν σου
μὲ τὰς σκέψεις μου.

• •

Ἐν περίπτῳ ἔτος κατὰ τὸ ὅποιον ἡ ὑπηρεσία μὲ ἐκράτει
εἰς τὰ γλαυκὰ παράλια τοῦ Σαρωνικοῦ, ὅπου ἡ ζωὴ εἶνε τό-
σον λεληθυῖα καὶ τόσον ἥρεμος ὅσον καὶ εἰς τὰς ἀπωτέρας
τῆς Ἑλλάδος γωνίας, συνείθισα σχεδὸν καθ' ἡμέραν περὶ
τὸ δειλινὸν ν' ἀνέρχωμαι βραδέως τὴν ἀνωφερῇ τοῦ Μονα-
στηρίου ὁδόν.

Εἶχομεν γείνη πλεόν σχετικοὶ μετὰ τῆς περιπαθοῦς εἰκό-
νος, σχεδὸν γινώριμοι, φίλοι!

Εἰσηρχόμεν ἑντὸς τῆς ἐκκλησίας, ἰστάμην πρὸ αὐτῆς, τὴν
διηρεύνων διὰ τοῦ βλέμματος, κοί συγκεκινημένος ἐκαθήμην
ἐπὶ τῆς ρίζης ἑνὸς τῶν μεγάλων πλατάνων παρὰ τὰ μινυρί-
σματα τῆς πηγῆς ὅπου κ' ἐκείνη ἄλλοτε ἐπλάνησε τὰς με-
λαγχολίας τῆς, καὶ ὅπου θὰ ἤντλησε διὰ τῆς παλάμης τὸ ψυ-
χρὸν ὕδωρ νὰ ὀροσίση τὰ ὠχρά τῆς χεῖλης . . .

Κατήφειαι ἀόριστοι μὲ ἐπλήρουν ὑπὸ τὰς πυκνάς τῶν φυλ-
λωμάτων σκιάς, νοσταλγαὶ ὀρηνητικαὶ ἤρχοντο νὰ πλανη-
θῶσι περὶ ἐμοῦ, καὶ τῶν πεύκων οἱ στεναγμοὶ μὲ τοῦ κύμα-
τος τὸ σθεννύμενον ἄφρισμα, διηγοῦντο εἰς τὴν ψυχὴν μου
παρῳχημένας ἱστορίας, σθεσθείσας εἰκόνας τῶν ἡμερῶν ἐκεί-
νων, ὅπου ἔδλεπεν ἐκείνη τῆς ἡμέρας τὸ φῶς.

Τὸ μυστικὸν μινύρισμα τῆς μικρᾶς πηγῆς εἶχεν εὐγλωτ-
τίαν ἀνέκφραστον διὰ τὴν ψυχὴν μου, καὶ ὁ ξηρὸς θροῦς
τῶν στροβιλιζομένων χαμαὶ φύλλων μ' ἔκαμνε ν' ἀνασκιρ-
τῶ καὶ ν' ἀκροῶμαι μετ' ἀγωνίας τὰς ἀκαταλήπτους τῆς πέ-
ριξ φύσεως φωνάς.

Ἐπανηρχόμεν τὸ ἑσπέρας κατάκοπος, ἠθικῶς συντετριμ-
μένος, ὥς ἂν ὄρη ὀλόκληρα ἐδάρυνον τὴν ζωὴν μου, ὥσάν τὰ
παράπονα τῆς ἀγαπημένης νεκρᾶς συνσωματοῦντο μετ' ἐμοῦ.

Καὶ καθ' ἡμέραν ἡ τακτικὴ αὕτη ἐπίσκεψις πρὸς τὴν φί-
λην μου, σχεδὸν ἀσυνειδήτως ἐξηκολούθει, θὰ ἐξηκολούθει
ἴσως ἐπὶ μακρόν.

Ἡμέραν τινὰ ἐν τούτοις ἀποτόμως μία διαταγὴ ἔφθασεν,
ἥτις μὲ μετέθετε ἑντὸς τοῦ μικροῦ θαλαμίσκου ἄλλου πλοίου,
καὶ εἶδα φθάνουσαν τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ τὴν ἐγκαταλίπω καὶ
νὰ φύγω μακράν τῆς!

Ἡ τελευταία ἐπίσκεψίς μου ἔγινε βροχεράν τινα πρωΐαν

κατηφῇ καὶ σκυθρωπῇ ὅπως τὰ ἐνδόμυχα τῶν ἀκαταλήπτων αἰσθημάτων, ἅτινα μὲ ἐπλημμύριζον.

Ἐφθασα κατάβροχος, μὲ τοὺς πόδας πλήρεις ἐρυθρωποῦ πηλοῦ, καὶ ἐντὸς τῆς σκιερᾶς ἐκκλησίας ὑπὸ τὸ κιτρινωπὸν φῶς μικροῦ κανδηλίου ἡ παρθένος μου ἐφάνη ὑπὲρ ποτε μελαγχολικὴ καὶ ὠχρά.

Τὴν προσέβλεψα ἐπὶ μακρὸν ἀκίνητος νομίζων ὅτι τὰ χεῖλη τῆς ἐκινουῦντο, ὅτι μὲ ἠτένιζον οἱ μελανοὶ τῆς ὀφθαλμοί . . .

Καὶ νευρικός, κραδαινόμενος, ἀπέθεσα τὰ χεῖλη μου ἐπὶ τῆς λευκῆς χειρός της !

Ἦτο ἄρά γε ἱερόσυλον τὸ φίλημα αὐτό ; . . .

Τὸ μελανὸν πλοῖον μὲ παρέσυρε μακράν, ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἐγκάτων του· ἄλλαι τύχαι, ἄλλαι λύπαι, ἄλλα ὄνειρα ἐπλάνησαν τὴν ὑπαρξίν μου, καὶ ἔκτοτε δὲν τὴν ἐπανεῖδον.

Θά εἶνε πάντοτε ἐκεῖ εἰς τὴν συνήθη θέσιν της, πάντοτε μυστηριώδης καὶ ἰδανικὴ, προκαλοῦσα τοὺς ρεμβασμοὺς τῶν ὀνειροπόλων, τὰς κατηφείας τῶν ἰδεολόγων καὶ τῶν αἰσθητικῶν.

Δι' ἐμέ, εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς τῆς ἰδικῆς μου, μένει πάντοτε ὠχρά καὶ νοσταλγικὴ ὀπτασία, ἀνάμνησις περιπαθῆς καὶ τρυφεραίνουσα ἐνὸς ἀορίστου τῆς ζωῆς μου ὀνείρου, θρήνου μυστικοῦ σδεσθέντος ἐκεῖ κάτω εἰς τὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος εἰς τὴν μικρὰν νῆσον τῶν πεύκων, ὅπου χύνουν τὰς κατηφείας των τὰ ὠραῖα χρώματα καὶ ἔρχονται νὰ σδύσουν εἰς σιγῆλὰ ψιθυρίσματα τὰ γαλανὰ κύματα τοῦ Σαρωνικοῦ !

ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

— Μάθετε νὰ κρατῆτε διὰ τὸν ἑαυτὸν σας τὰς λύπας καὶ τὰς στενοχωρίας σας. Ὁ κόσμος εἶναι τόσο πολυάσχολος, ὥστε οὔτε καιρὸν οὔτε ὄρεξιν ἔχει νὰ φροντίζῃ καὶ διὰ τὰς ἰδικὰς σας στενοχωρίας.